

- **SZČO a dobrovoľne nemocensky poistená osoba (DNPO)** – najlepšie je ihneď po vystavení žiadosti lekárom odovzdať doklad pobočky Sociálnej poisťovne v mieste trvalého bydliska.

Dajte si pozor na:

- to, že ošetrojúceho lekára treba navštíviť v prípade choroby bez zbytočného odkladu. Ošetrojúci lekár môže uznať dočasnú pracovnú neschopnosť len dňom, keď zistí chorobu podľa medzinárodnej klasifikácie chorôb, ktorá si vyžaduje dočasnú pracovnú neschopnosť. Späťne môže uznať najviac tri dni, a to len na základe lekárskeho nálezu zubno-lekárskej pohotovostnej služby, ambulancie pohotovostnej služby alebo ústavnej pohotovostnej služby
- to, že doklad treba podpísať – bez podpisu nie je možné o dávke rozhodnúť
- správne vyplnenie časti Vyhlásenie poistenca (najmä spôsob výplaty) – ak chýba spôsob výplaty, dávka sa vypláti na adresu trvalého pobytu evidovanú v Sociálnej poisťovni
- to, aby ste vždy predkladali originál (fotokópiu si môže vyhotoviť poistenec)

! V prípade, ak to poistenec neurobí, môže ostať bez finančných prostriedkov aj niekoľko mesiacov.

b/ Nemocenské a lístok na peniaze

- **Poberateľ dávky (zamestnanec, DNPO, SZČO)** – ak DPN časovo prechádza z jedného do druhého mesiaca, musí Preukaz o trvaní dočasnej pracovnej neschopnosti, tzv. lístok na peniaze odovzdať do príslušnej pobočky Sociálnej poisťovne v termíne do piateho dňa nasledujúceho mesiaca.
- **Zamestnávateľ** – nie je povinný lístok na peniaze odovzdať do Sociálnej poisťovne (záleží od vzájomnej dohody medzi zamestnancom a zamestnávateľom, kto lístok odovzdá).

! Príslušná pobočka, ktorej treba lístok odovzdať, je vždy pobočka, ktorá danú dávku vypláca, t. j. u zamestnanca podľa sídla zamestnávateľa, u SZČO a DNPO podľa trvalého bydliska.

! V prípade nepredloženia lístka na peniaze v danej lehote poistenec dostane dávku nemocenské až po dodatočnom predložení lístka na peniaze. Ak sa lístok stratí, musí si poistenec u lekára vyžiadať nový a odovzdať ho pobočke Sociálnej poisťovne.

c/ Hlásenie úrazu na účely nemocenského

- **Každý, komu sa stal úraz (pracovný aj nepracovný) a žiada o dávku** – musí čo najskôr odovzdať príslušnej pobočke vyplnené tlačivo Hlásenie úrazu na účely nemocenského. Nepredloženie dokladu môže byť dôvodom na predĺženie lehoty na rozhodnutie o dávke, príp. nevyplatenia dávky v plnej sume.

d/ Dávka materské

- **Matka dieťaťa musí najneskôr do tretieho mesiaca poberania dávky materské** (tá sa začína vyplácať ešte spravidla šesť týždňov pred pôrodom) v pobočke Sociálnej poisťovne, ktorá jej dávku vypláca, oznámiť rodné číslo dieťaťa, ak je cudzinka alebo dieťa nie je zapísané do matriky v SR. Ak matka dieťaťa neoznámí jeho rodné číslo, výplata dávky sa zastaví po 14 týždňoch od vzniku nároku na materské.

e/ Pozostalostná úrazová renta

- **Sirota** musí v lehote do ôsmich dní oznámiť ukončenie alebo prerušenie štúdia. Ak zmenu neohlási a pozostalostnú úrazovú rentu poberá naďalej, musí neprávom vyplatenú pozostalostnú úrazovú dávku vrátiť.
- **Vdova/vdovec** musia v lehote do ôsmich dní oznámiť uzavretie manželstva.

f/ Zmena adresy a dávky

- **Poberateľ dávky** (nemocenskej dávky, úrazovej dávky a dávky v nezamestnanosti) do ôsmich dní oznamuje akúkoľvek zmenu (zmena adresy na zasielanie dávky, zmena čísla účtu a pod.), ktorá má vplyv na výplatu dávky.
- **Zamestnanec – zmenu mena a adresy hlásiť nemusí**, pretože predložením Registračného listu (zmena) pobočky Sociálnej poisťovne v mieste trvalého bydliska to urobí za neho zamestnávateľ.

4. V oblasti lekárskej posudkovej činnosti

a/ **Poberateľ invalidného dôchodku** musí oznámiť zmenu adresy, kde sa zdržiava. Je to dôležité pri predvolávaní poberateľa dávky na kontrolnú lekársku prehliadku.

! Ak sa poberateľ invalidného dôchodku bezdôvodne opakovanne nedostaví v určený deň a hodinu na pojednávanie o posúdení zdravotného stavu, Sociálna poisťovňa výplatu invalidného dôchodku zastaví.

b/ **Poberateľ dávky nemocenské** musí ošetrojúceho lekárovi pri vyplňaní tlačiva Potvrdenie o dočasnej PN uviesť adresu, na ktorej sa počas trvania PN bude zdržiavať. V prípade zmeny tejto adresy, ak ju ošetrojúci lekár povolil, musí do ôsmich dní písomne túto zmenu ohlásiť príslušnej pobočke Sociálnej poisťovne. Je to nevyhnutné pre kontrolu dodržiavania liečebného režimu.

! Ak zmenu neoznámí, znemožní výkon kontroly dodržiavania liečebného režimu a za to mu môže Sociálna poisťovňa uložiť pokutu.

POZOR!

Sociálna poisťovňa upozorňuje, aby všetci živnostníci a ostatné SZČO, zamestnávateľia, dobrovoľne poistené osoby, ale i poistenci štátu priebežne nahlasovali aktuálne kontaktné údaje. Je to predovšetkým v ich záujme, aby ich Sociálna poisťovňa mohla informovať o dôležitých skutočnostiach, ktoré majú vplyv na platenie poistného, výplatu dávok a riešenie rôznych iných životných situácií.

SOCIÁLNA POISŤOVŇA

www.socpoist.sk

Informácie uvedené v tomto letáku sa vzťahujú na zákon o sociálnom poistení č. 461/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov. Aktuálne informácie odporúčame sledovať na webovej stránke Sociálnej poisťovne. Informovať sa možno aj elektronicky, osobne vo všetkých pobočkách alebo telefonicky prostredníctvom Informačno-poradenského centra na tel. čísle 0800 123 123 (dôchodky – bezplatná linka) alebo 0906 171 989 (ostatné informácie).

Vydala: Sociálna poisťovňa – ústredie, Ul. 29. augusta 8 a 10, 813 63 Bratislava I, december 2018

SOCIÁLNA POISŤOVŇA

ČO MUSÍTE OZNÁMIŤ SOCIÁLNEJ POISŤOVNI

...aby ste nemali problémy, nedostali sa medzi dlžníkov a neprišli o vyplácané dávky?

Môže sa stať, že nedostanete peniaze z PN-ky. Prestane vám „chodiť“ dôchodok. Alebo materská dávka. Takisto sa môže stať, že budete musieť vrátiť stovky eur, ktoré vám boli vyplácané napríklad ako sirotsky dôchodok. Alebo nebudete mať započítané obdobie dôchodkového či nemocenského poistenia. A môže sa stať ešte niečo horšie – exekútor zablokuje váš účet s tým, že Sociálnej poisťovni dlhujete tisícky eur.

Čo to pre vás znamená?

Budú vám chýbať peniaze na zaplatenie účtov. Budete zisťovať, prečo máte neprijemnosti... a vyberiete sa na beh po úradoch – aby ste problémy vyriešili.

Prítom stačilo tak málo: splniť si oznamovaciu povinnosť voči Sociálnej poisťovni.

Čo všetko a v akej životnej situácii jej musíte oznamovať?

Je toho veľa. Pred vymenovaním jednotlivých povinností a ich termínov si prečítajte, aké konkrétne dôsledky môže mať nesplnenie oznamovacej povinnosti voči Sociálnej poisťovni. Potom sa zamyslite, či ste jej aj vy nemali niečo oznámiť...

Konkrétne situácie a z nich vyplývajúce možné neprijemnosti

• **Zrušenie živnosti – pozor, aby ste sa nestali dlžníkom Sociálnej poisťovne**
Pán František si zrušil živnostenské oprávnenie. Povinné poistenie samostatne zárobkovo činnnej osoby (SZČO) mu však nezaničí, pretože okrem živnostenského listu má ešte ďalšie oprávnenie: oprávnenie na vykonávanie činnosti samostatne hospodáriaci roľník (SHR). To nezruší, pričom ani činnosť SHR už nevykonáva. Aby mu zanikla povinnosť platiť poistné, je potrebné, aby požiadal príslušný obecny úrad (obec), ktorý mu oprávnenie na výkon činnosti SHR vydal, o zrušenie tohto oprávnenia, keďže činnosť SHR nevykonáva a ani nebude vykonávať.

Čo urobil nesprávne?

Ak SZČO má okrem napríklad živnosti ďalšie takéto oprávnenie a nezruší ho, povinné poistenie SZČO voči Sociálnej poisťovni tejto osobe nezaničí, aj keď už reálne činnosť nevykonáva. Až keď obec Sociálnej poisťovni oznámi zánik oprávnenia na výkon činnosti SHR pána Františka, Sociálna poisťovňa mu oznámi zánik povinného sociálneho poistenia SZČO.

• **Neoprávnená výplata sirotského dôchodku – pozor, aby ste nemuseli vrátiť stovky eur**

Slečna Mária poberala sirotský dôchodok. Začala študovať na vysokej škole, avšak z rodinných dôvodov neinformovala Sociálnu poisťovňu včas (do ôsmich dní) o prerušení štúdia. Nespĺnila si tak ohlasovacia povinnosť, ale naďalej – desať mesiacov – poberala sirotský dôchodok. Po zistení tejto skutočnosti Sociálna poisťovňa vydala rozhodnutie o povinnosti vrátiť neprávom vyplatený sirotský dôchodok. Keďže šlo o vyššiu sumu, vznikol problém s okamžitou platbou. Preto Mária musela požiadať o splátkový kalendár.

Akú povinnosť zanedbala?

K tejto situácii prišlo práve preto, že sirota napriek zákonnej povinnosti Sociálnej poisťovni neohlásila prerušenie štúdia, a teda sa jej naďalej vyplácal sirotský dôchodok, ktorý jej už nepatrí. Tak sa stala dlžníkom Sociálnej poisťovne. Približne 20 až 25 % sirôt, ktoré predčasne ukončili alebo prerušili štúdium, si nespĺnia zákonnú oznamovaciu povinnosť.

• **Odvzdajte preukaz o trvaní dočasnej PN-ky, tzv. lístok na peniaze – pozor, hrozí vám oneskorené vyplatenie nemocenského**

Pán Karol je zamestnanec a ochorel. PN-ka mu trvala až do ďalšieho mesiaca, preto mu lekár ku koncu kalendárneho mesiaca vystavil Preukaz o trvaní dočasnej pracovnej neschopnosti, tzv. lístok na peniaze. Pán Karol odovzdal lístok na peniaze zamestnávateľovi. Peniaze však neprišli, preto sa pán Karol informoval v Sociálnej poisťovni na dôvod a na to, či postupoval správne, keď odovzdal lístok na peniaze zamestnávateľovi. Dozvedel sa však, že postupoval nesprávne.

Ako mal postupovať?

K zastaveniu PN-ky prišlo práve preto, že pán Karol neodovzdal lístok na peniaze priamo do príslušnej pobočky, ale zamestnávateľovi, ktorý nie je povinný lístok na peniaze odovzdať do Sociálnej poisťovne.

Oznamovacie povinnosti voči Sociálnej poisťovni možno rozdeliť podľa toho, v akej životnej situácii sa nachádzate:

1. pri platení poistného
2. pri poberaní dôchodku
3. pri poberaní dávok – nemocenské dávky, úrazové dávky, dávka v nezamestnanosti a pod.
4. pri PN-ke a invalidite

1. Pri platení poistného

a/ SZČO bez oprávnenia – ukončenie činnosti

Ak povinne poistená SZČO bez oprávnenia (to znamená SZČO, ktorá vykonáva zárobkovú činnosť bez oprávnenia, napr. autori, umelci) ukončí vykonávanie tejto samostatnej zárobkovej činnosti, je potrebné predložiť o tom pobočke Sociálnej poisťovne čestné vyhlásenie. Na základe tohto čestného vyhlásenia jej zaniká povinnosť platiť poistné odo dňa doručenia tohto vyhlásenia Sociálnej poisťovni. Spätné ukončenie činnosti nie je možné.

b/ SZČO s oprávnením – ukončenie činnosti

Upozorňujeme SZČO, ktoré sú držiteľmi oprávnenia na vykonávanie samostatnej zárobkovej činnosti, že ak toto oprávnenie už nepotrebujú, pretože činnosť nevykonávajú, aby okrem zrušenia živnosti na živnostenskom úrade zrušili aj toto oprávnenie v inštitúcii, ktorá ho vydala.

Zrušenie tohto oprávnenia je povinná Sociálna poisťovni oznámiť príslušná inštitúcia, ktorá oprávnenie vydala. Takými inštitúciami sú napr.: Slovenská lekárska komora, Slovenská komora zubných lekárov, Komora veterinárnych lekárov SR, Slovenská advokátska komora, Slovenská komora daňových poradcov, Národná banka Slovenska, Slovenská komora stavebných inžinierov a rôzne ministerstvá a iné úrady verejnej správy (živnostenský úrad, obecny úrad a pod.).

Ak takéto oprávnenie SZČO nezruší, môže jej v prípade dosiahnutia zákonom ustanovenej hranice príjmov z podnikania za predchádzajúci kalendárny rok vzniknúť povinné poistenie a povinnosť platiť poistné, aj keď reálne činnosť už nevykonáva. Pre Sociálnu poisťovňu je podľa zákona rozhodujúce, že na základe oprávnenia môže činnosť vykonávať, a nie, či ju aj skutočne vykonáva.

c/ SZČO – prerušenie činnosti

Živnostníci a ostatné SZČO sú povinní pobočke Sociálnej poisťovne oznámiť prerušenie povinného poistenia na tlačíve **Registračný list FO do ôsmich dní** od prerušenia v týchto situáciách:

- od 11. dňa potreby osobného a celodenného ošetrovania do skončenia potreby tohto ošetrovania (OČR)
- v období, v ktorom má nárok na rodičovský príspevok z úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, ak podľa svojho vyhlásenia nevykonáva činnosť povinne poistenej SZČO
- odo dňa nasledujúceho po uplynutí 52 týždňov trvania dočasnej PN až do jej skončenia
- počas trvania dobrovoľnej vojenskej prípravy, ak v tomto období podľa svojho vyhlásenia nevykonáva činnosť povinne poistenej SZČO
- v období, v ktorom má pozastavené prevádzkovanie živnosti, pozastavený výkon činnosti alebo pozastavenú činnosť, a to do 30 dní od prerušenia

Ak SZČO Sociálnej poisťovni neoznámí prerušenie povinného poistenia, Sociálna poisťovňa ju eviduje ako osobu povinnú platiť poistné, a tak sa vlastným zavinením môže dostať do zoznamu dlžníkov.

2. Pri poberaní dôchodku

a/ **Sirota** – musí v lehote do ôsmich dní oznámiť ukončenie alebo prerušenie štúdia. Ak zmenu neohlási a sirotský dôchodok poberá naďalej, musí neprávom vyplatený sirotský dôchodok vrátiť. Ak sirota v rámci vykonávanej kontroly nároku na výplatu sirotského dôchodku na vyzvanie Sociálnou poisťovňou v poslednom ročníku štúdia predloží potvrdenie o štúdiu a štúdium ukončí predpísaným spôsobom, nemá povinnosť oznamovať ukončenie štúdia.

b/ **Vdovy, resp. vdovci** – musia v lehote do ôsmich dní oznámiť:

- uzavretie manželstva
  - ak bola výplata dôchodku podmienená starostlivosťou o nezaopatrené dieťa, oznámiť včas ukončenie alebo prerušenie štúdia tohto dieťaťa
- Ak uvedené zmeny nenahlásia, musia neprávom vyplatený vdovský/vdovecký dôchodok vrátiť.

c/ **Prijemca akéhokoľvek druhu dôchodku** – musí v lehote do ôsmich dní nahlásiť zmenu:

- adresy na doručovanie zásielok a dôchodkovej dávky
- čísla účtu, na ktorý sa dôchodok poukazuje
- zmenu mena a priezviska

d/ **Zamestnanec, resp. SZČO, ktorý poberá predčasný starobný dôchodok alebo vykonáva prácu v zahraničí** – musí v lehote do ôsmich dní oznámiť výkon zárobkovej činnosti v zahraničí. Ak zmenu neohlási, musí vrátiť neprávom vyplatené sumy dôchodku.

e/ **Poberateľ dôchodku zo zahraničia** – musí nahlásiť výšku dôchodku vyplácaného zo zahraničia na účely:

- **vianočného príspevku** – povinnosť oznámiť sumu dôchodku zo zahraničia do 30. septembra, ak došlo k zmene
- **zvýšenia starobného dôchodku na sumu minimálneho dôchodku** – povinnosť oznámiť sumu dôchodku zo zahraničia do ôsmich dní od priznania alebo zmeny jeho sumy

Ak zmenu neohlási, musia vrátiť neprávom vyplatené sumy dôchodku, resp. vianočného príspevku.

f/ **Poberateľ dôchodku, ktorý má bydlisko v zahraničí a poberá aj dôchodok zo Sociálnej poisťovne** – ten, ktorý má bydlisko v EÚ, musí Sociálnej poisťovni doručiť **raz ročne (do 31. januára)** tzv. doklad o žití. Dôchodca s bydliskom mimo EÚ tak musí urobiť **raz štvrťročne (vždy do 15. apríla, 15. júla, 15. októbra a 15. januára v danom roku)**.

Ak doklad o žití nepredložia, zastaví sa im výplata dôchodku až do predloženia tohto dokladu.

g/ **Prijemca akéhokoľvek druhu dôchodku** – musí oznámiť zmenu adresy bydliska, pričom platí, že **bydlisko ≠ trvalý pobyt**.

Bydlisko je adresa, na ktorej prijemca dôchodku býva s úmyslom zdržiavať sa tam trvale.

Ak neohlási zmenu v lehote do ôsmich dní, Sociálna poisťovňa mu nevie doručiť výzvu na preukázanie rozhodujúcich skutočností alebo vlastný dôchodok, čím sa predlži konanie o dôchodku alebo sa zastaví výplata dôchodku. Sociálna poisťovňa mu nevie doručovať ani ďalšie písomnosti.

3. Pri poberaní dávok – nemocenské dávky, úrazové dávky, dávka v nezamestnanosti

a/ Dávka nemocenské (PN-ka)

- **Zamestnanec** odovzdá originál dokladu zamestnávateľovi (ten počas prvých 10 dní dočasnej práceneschopnosti – DPN – vypláca náhradu príjmu). Ak DPN trvá dlhšie ako 10 dní, zamestnávateľ je povinný odstúpiť pobočke Sociálnej poisťovne potvrdenie o DPN do troch dní po 10. dni trvania DPN zamestnanca.